

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ ТВАРИН
ІМЕНІ М.В.ЗУБЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. директора

Микола ПОРХУН

2021 р.

**Програма додаткових вступних випробувань
з комплексу фахових дисциплін для вступників
до аспірантури на освітньо –наукову програму
«Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»
підготовки доктора філософії зі спеціальності
204 Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва
Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство
на 2022 рік**

Чубинське – 2021

Програму підготували:

Світлана Войтенко – доктор сільськогосподарських наук, професор, головний науковий співробітник відділу генетичних ресурсів тварин, член проектної групи

Юрій Вдовиченко – доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, член-кореспондент НААН, головний науковий співробітник відділу селекції великої рогатої худоби, член проектної групи.

Схвалено вченою радою Інституту розведення і генетики тварин
імені М.В.Зубця *д. грудня* 2021 року, протокол № 13

Голова вченої ради

М.В.Гладій

Згідно Положення «Про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р № 261, Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2021 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2020 року № 1274 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 09 грудня 2020 року за № 1225/35508 та правил прийому на навчання до аспірантури та докторантури для здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця у 2021 році вступникам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), за рішенням Приймальної комісії можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

Додаткове вступне випробування відбувається після вступних іспитів з іноземної мови та спеціальності у формі співбесіди за спеціалізацією і оцінюється за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано». У тому випадку, коли за додаткове вступне випробування вступник отримав оцінку «не зараховано», він позбавляється права брати участь у конкурсі.

Комплекси знань, які охоплюють теоретичний та практичний курс спеціальності 204 Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва

Частина 1. Виробництво та переробка продукції тваринництва (за видами тварин)

1.1. Виробництво продукції тваринництва

Існуючі технології виробництва молока. Системи і способи утримання корів молочних порід. Способи доїння корів. Облік молочної продуктивності худоби молочних порід.

Основні технології м'ясного скотарства. Системи та способи утримання худоби м'ясних порід. Організація та нагул м'ясної худоби. Облік продуктивності.

Існуючі технології виробництва свинини. Вирощування племінного та відгодівельного молодняка свиней. Відгодівельні та м'ясні ознаки.

Конярство та його роль в галузі тваринництва. Утримання коней. Технологія вирощування та тренування коней. Робоча продуктивність коней.

Існуючі технології виробництва продукції вівчарства. Способи

утримання овець. Відтворення овець. Види продуктивності овець та її облік.

Існуючі технології виробництва продукції птахівництва. Виробництво харчових яєць та м'яса птиці. Умови утримання і вирощування птиці різних видів. Облік показників продуктивності птиці.

Існуючі технології виробництва продукції рибництва. Рибопродуктивність ставів. Основні об'єкти рибництва. Організація і проведення нересту. Полікультура в ставовому рибництві. Аквакультура.

Технології виробництва продукції бджільництва. Способи утримання бджіл. Періоди вирощування, умови медозбору. Технологія штучного виведення маток. Оцінка медової продуктивності.

1.2. Переробка продукції тваринництва

Асортимент і сучасні технології виробництва питних видів молока і кисломолочних продуктів. Актуальні проблеми технології сметани, сиру, кисломолочного та десертних виробів. Інновації у виробництві сирів та масла. Технології переробки продукції із вторинної сировини. Додатки та ароматизатори при виготовленні м'ясопродуктів.

Список рекомендованої літератури

1. Технологія виробництва продукції тваринництва : підручник / О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, О.Й. Могильний та ін. – К.: Вища освіта, 2005. – 475 с.
2. Технологія продукції молочного і м'ясного скотарства, свинарства та птахівництва/ С. Л. Войтенко та ін. Полтава : Дивосвіт, 2013. 276 с.
3. Машина і обладнання для тваринництва : Електронний підручник / І. І. Ревенко та ін. Київ, ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», 2019. URL: <http://rodak.if.ua/mot/index.htm>.
4. Скляр О. Г., Болтянська Н. І. Механізація технологічних процесів у тваринництві : навч. посібник. 2012. 720 с.
5. Основи технологій виробництва продукції тваринництва / за ред. М. Ф. Кулика К. : Сільгоспосвіта, 1994. 432 с
6. Технологія виробництва продукції тваринництва : підручник / О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, О.Й. Могильний та ін. – К.: Вища освіта, 2005. – 475 с.
7. Основи тваринництва і бджільництва : навчальний посібник / Н.І. Волкова. – РВВ Навчально-метод. Центру Мінагрополітики України, 2008. – 338 с.
8. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин :

- навчальний посібник / М.В. Павлюк. – К. : НМЦ «Агроосвіта», 2017 – 140 с.
9. Бесулін В.І. Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса птиці. Біла Церква, 2003.– 448с
 10. Пономаренко Н.Н., Пасечник В.А., Черный Н.В. Коневодство: учебное пособие. Харьков:Еспада, 2009. – 520с.
 11. Рубан Б.В. Птицы и птицеводство / Б.В.Рубан.- Харків : Еспада,2002.- 576с
 12. Гопка Б.М. Конярство / Б.М.Гопка .-К.: Вища освіта, 2004 .-320с.
 13. Сухарльов В.О. Вівчарство / В.О.Сухарльов. - Харків : Еспада, 2003.- 528с
 14. Технологія продуктів забою тварин / Маньковський А. Я., Антонюк Т. А. – К.: Агроосвіта, 2014. – 336 с.
 15. Винникова Л.Г. Технологія мяса и мясных продуктов.– Киев:Інкос, 2006.– 600 с.
 16. Коваль О.А. Технологія забою та первинної переробки тварин / О.А.Коваль.– К.: Основа, 2002. – 141 с.
 17. Коваль О.А. Технологія обробки субпродуктів / О.А.Коваль. – К.: Основа, 2002.
 18. Гудков А.В. Сыроделие: технологические, биологические и физико-химические аспекты. Москва: Дели принт, 2004 .– 804с
 19. Оноприйко А.В. Производство молочних продуктів: практикум. Москва, 2004 .– 384с.
 20. Тамим А.Й., Робинсон Р.К. Йогурті и аналогические кисломолочные продукты: научные основы и технологии. Санкт-Петербург : Профессия, 2003. – 664 с.
 21. Кайм Г. Технология переработки мяса. Немецкая практика / Г. Кайм ; пер. с нем. Г. В. Соловьевой, А. А. Куреленкова. – СПб. : Профессия, 2008. – 488 с.
 22. Кудряшов Л. С. Физико-химические и биохимические основы производства мяса и мясных продуктов / Л. С. Кудряшов. – М. : ДеЛи принт, 2008. – 160 с.
 23. Шалыгина А.М. Технология молока и молочных продуктов. Москва: КолосС, 2004. – 455с.
 24. Шепелев А. Ф. Товароведение и экспертиза мяса и мясных товаров : [учеб. пособ.] / А. Ф. Шепелев, О. И. Кожухова, А. С. Туров. – Ростов-на-Дону : МарТ, 2001. – 192 с.
 25. Янчева М. О. Фізико-хімічні та біохімічні основи технології м'яса та м'ясопродуктів : [навч. посіб.] / М. О. Янчева, Л. В. Пешук, О. Б. Дроменко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 304 с.

Частина 2 . Основи розведення сільськогосподарських тварин

Вчення про породу. Основні елементи породи. Ріст і розвиток тварин. Конституція, її визначення та класифікація. Методи оцінки екстер'єру. Облік та оцінювання показників продуктивності сільськогосподарських тварин. Добір – його визначення та форми. Масовий та індивідуальний добір. Підбір – його визначення та класифікація за формою і типом. Особливості індивідуального і групового підбору. Однорідний і різнорідний підбір. Методи розведення тварин. Методи чистопородного розведення тварин. Схрещування. Породополіпшуюче та породокористувальне схрещування. Гібридизація та її види. Особливості гібридизації у свинарстві та птахівництві.

Список рекомендованої літератури

1. Розведення сільськогосподарських тварин / Басовський М.З., Буркат В.П., Вінничук Д.Т. та ін.- Біла Церква, 2001.- 400с.
2. Разведение сельскохозяйственных животных / В. Ф. Красота, В. Т. Лобанов, Т. Г. Джапаридзе .-М. : Агропромиздат, 1990 .- 324 с.
3. Генетика з основами розведення та відтворення сільськогосподарських тварин : навч. – метод. посібник / Войтенко С.Л., Васильєва О.О., Вишневський Л.В., Шаферівський Б.С.– Полтава: ПП «Астра», 2018.– 213 с.
4. Засуха Т. В. Розведення сільськогосподарських тварин з основами спеціальної зоотехнії / Т. В. Засуха, М.В. Зубець, Й.З. Сірацький та ін. - К.: Аграрна наука, 1999. - 512с.
5. Мельник Ю.Ф. Практикум з розведення сільськогосподарських тварин / Мельник Ю.Ф., Найдено К.А., Журавель М.П. та ін.–К.:Видавничий дім «Слово», 2007.- 240с
6. Кравченко Н.А. Разведение сельскохозяйственных животных .-М. Колос, 1973 .- 280с
7. Богданов Е.А. Происхождение домашних животных .-М. Сельхозгиз, 1937
8. Винничук Д.Т. Порода животных как биологическая система .- К., 1993.-70с.
9. Дарвин Ч. Происхождение видов путем естественного отбора // Соч.- Т.3.- М.-Л.: АН СССР, 1939.- 831с.
10. Свечин К.Б. Индивидуальное развитие сельскохозяйственных животных .- К.:Урожай, 1976.-288с.
11. Мацеевский Я. Генетика и методы разведения животных / Я. Мацеевский, Ю. Земба. -М.: Высшая школа, 1988. - 488с.

Частина 3. Фізіологія відтворення сільськогосподарських тварин

Система органів розмноження самок сільськогосподарських тварин. Фізіологічні основи використання племінних плідників. Властивості сперми. Методи одержання сперми у плідників різних видів сільськогосподарських тварин. Розрідження сперми. Зберігання сперми. Способи зберігання сперми поза організмом. Методи штучного осіменіння самок сільськогосподарських тварин.

Список рекомендованої літератури

1. Журавель М. П. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин / М. П. Журавель, В. М. Давиденко. – К.: Видавничий Дім Слово, 2005. – 386 с.
2. Яблонський В.А., Хомин С.П., Завірюха В.І. та ін. Біотехнологічні та молекулярно-генетичні основи відтворення тварин/ В. А. Яблонський, С.П. Хомин. В. І. Завірюха та ін. – Львів: ТОВ ВФ Афіша, 2009. – С. 7 -19.
3. Яблонський В. А. Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології/ В. А. Яблонський. – К. : Мета, 2004. – С. 86-105.
4. Генетика з основами розведення та відтворення сільськогосподарських тварин : навч. – метод. посібник / Войтенко С.Л., Васильєва О.О., Вишневський Л.В., Шаферівський Б.С.– Полтава: ПП «Астра», 2018.– 213 с.
5. Войтенко С.Л., Васильєва О.О. Генетика, розведення та відтворення тварин: посібник. – Полтава: ФОП Гаража М.Ф., 2017.– 120с
6. Концепція розвитку біотехнології відтворення тварин на 2014-2020 роки. Журнал «Організація ветеринарної справи» Офіційний сайт: <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Veterinarna>
7. Інструкція зі штучного осіменіння корів і телиць / Ю.Ф. Мельник, М. В. Зубець, В.П. Буркат та ін. – К., 2001. – 40 с.
8. Інструкція із штучного осіменіння свиней / К.: Аграрна наука, 2003. – 56 с.
9. Слепченко В. М. Сперма. Її отримання, властивості та зберігання/ В. М. Слепченко, В. І. Бородиня. – К.: Анва-прінт, 2008. – 80 с.
10. Яблонський В. А. Біотехнологія відтворення: підручник/ В.А.Яблонський. – К.: Арістей, 2004. – 295 с.

Частина 4. Організація селекційного процесу в тваринництві

Сучасні досягнення у молочному й м'ясному скотарстві, свинарстві, вівчарстві та птахівництві України. Генетика популяції. Варіаційна статистика. Мінливість, успадковуваність, кореляція, регресія, дисперсія. Особливості селекції великої рогатої худоби. Особливості селекції у свинарстві та вівчарстві. Основні селекційні ознаки коней. Мета селекції у птахівництві залежно від виду птиці.

Список рекомендованої літератури

1. Селекція сільськогосподарських тварин / [Ю.Ф.Мельник, В.П.Коваленко, А.М.Угнівенко, К.А.Найденко та ін.] за ред. Мельника Ю.Ф., Коваленка В.П.- К., 2008.-444с.
2. Войтенко С.Л. Практикум із селекції сільськогосподарських тварин /Войтенко С.Л., Петренко М.О., Вишневський Л.В. – Полтава: ФОП Гаража М.Ф., 2016.-252с.
3. Войтенко С.Л. Генетика: посібник [Войтенко С.Л., Копилов К.В., Копилова К.В.]– Полтава, 2014.- .226с
4. Підпала Т.В. Селекція сільськогосподарських тварин / Т.В.Підпала. – Миколаїв, 2008.- 277с.
5. Розведення сільськогосподарських тварин / [Басовський М.З., Буркат В.П., Віннічук Д.Т. та ін.] за ред. М. З. Басовського .- Біла Церква, 2001.-399с
6. Петухов В.Л. Генетические основы селекции животных/ В.Л.Петухов .- М.: Агропромиздат, 1989. – 448 с.
8. Рубан Б.В. Птицы и птицеводство / Б.В.Рубан.- Харків : Еспада,2002.- 576с
9. Гопка Б.М. Конярство / Б.М.Гопка .-К.: Вища освіта, 2004 .-320с.
10. Пономаренко Н.Н. Коневодство / Н.Н.Пономаренко.- Харків : Еспада, 2001.- 352с
11. Сухарльов В.О. Вівчарство / В.О.Сухарльов. - Харків : Еспада, 2003.- 528с
12. Дубинин Н. П. Генетика популяций и селекция / Н.П. Дубинин, Я. Л. Глембоцкий .- М.: Наука, 1967.- 215 с.